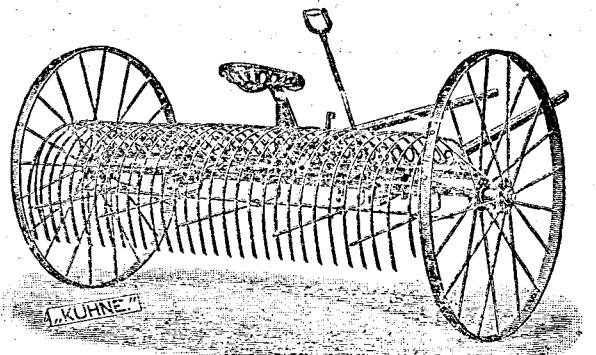

Motorhajtású cséplőkészletek

elsőrendű kivitelben.

Mindennemű egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerű, 1912' Osborne fűkaszalógépek, leg-tökéletesebb New-OSBORNE kévekötő-aratógépek, sortrágyázó „Royall Drill vetőgépek“

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókok saját kezelésben: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Beszerezhetők: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál Mosonban.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak

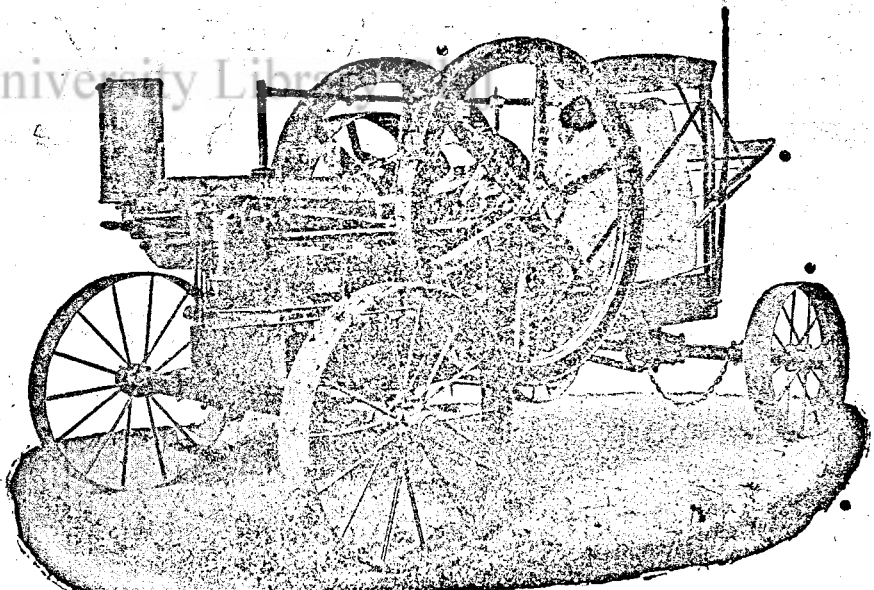
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecs kavagó, daráló gép, repavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtszta, kitűnő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Achnebát, Ananász zöldhúsú. Ananász vöröshúsú. Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Parisi prescott cantaloup, Sirimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsánka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán

sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle. Corfui téli.

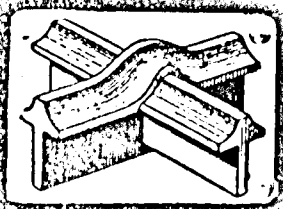
Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aransárgabellü, Debreceni korai, Fazekas-féle, Fehérbellü, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky féle, Narancs-görög, Onody-féle, Páratlan, Sámsoni.

Fajtánként:		2910
50 szemes adig	5 fészeknek kelizbani vetésére	20 fillér
500 " "	50 " " " "	1 60 " "
1000 " "	100 " " " "	3 " "
2500 " "	250 " " " "	7 " "
5000 " "	500 " " " "	12 " "
10000 " "	1000 " " " "	20 " "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál:

Biró Pál kertgazdasága, Debrecen.

Ugyanott különböző Ananász, Skarlát és Hónapos fajú szamóca-plánták kaphatók, 10 drb 60 fillér, 25 drb 1-20 fillér, 50 drb 2 kor. 100 drb 3 korona. — Torma nemes, édesizü, vastagsága szerint kiloja 30-40-60-70 egész, 80 fillérig, mázsás vagy waggonos tételű megrendelés után 10-20-25% „árkedvezménytel.

Szab.

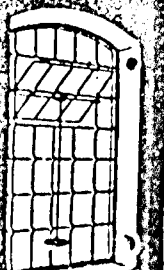
„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

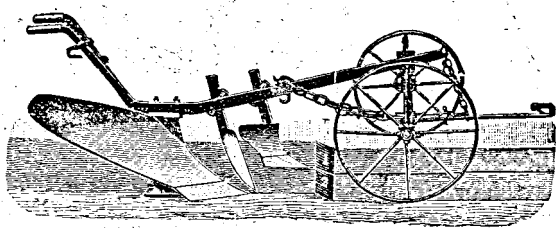
és legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója — ismeretessel és költségvetéssel díjtalanul szolgál.

Vászerkezelt és idomvasablakgyártás. Tel.: 15-27.

Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor utca 16.

A
„BÄCHER“
féle egy és
többvasu

acélekék és hegyiekék

Legjobbak.

Az ekefejek törhetetlen tégelyacélból készülnek és

az ekék feltűnő kevés
vonóerőt igényelnek.

2672

Árjegyzékkel szívesen szolgál:

Bächer Rudolf

eke és talajművelő eszközgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 26.

Állandó mezőgazdasági gépkiallítás!

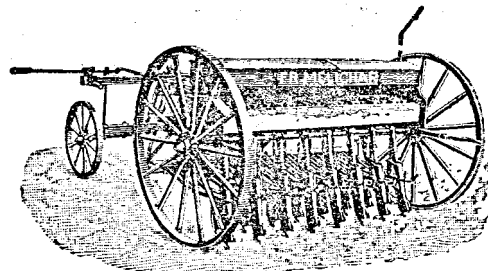
Az eredeti „Melichar“ gyártmányu
„Unicum Drill“

sorvetőgépek és az ezzel azonos vető-
szerkezetű sortrágyázásra berendezett

„Imperator“

vetőgépek utólérhetetlen tökéletességüknél fogva páratlan
közkedveltségnek örvendenek.

Óvakodjon
utáztatoktól!

Melichár Ferenc

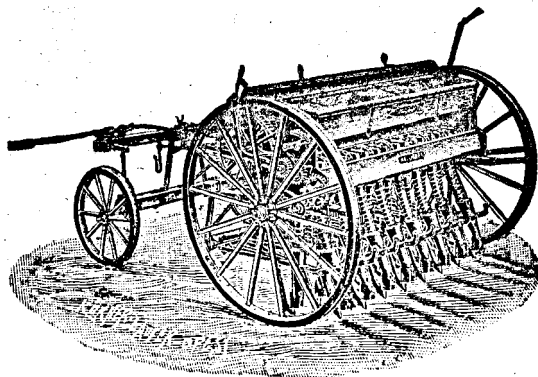
szabadalmazott vetőgépgyár.

Szücs Zsigmond.

Szab. „REKORD II“

sorba vet — sorba trágyáz

A sorbatrágyázás
nagy terméstartalom-
tet eredményez

A sorbatrágyá-
zás által tete-
mes műtrágya
takarítható meg.

Beszerezési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméstartalomból
már az első évben megtérül.

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a

„Rekord II“ vetőgép iránt.

Felvilágosítással szívesen szolgál:

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Bomladozó erkölcsök.	171
A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. <i>Jászberényi András.</i>	172
A báznai sertés eredete és tenyésztése. <i>Láng János.</i>	173
Tárca:	
Egy kis babona. <i>Dr. Péter Béla.</i>	172
Irodalmi szemle:	
Az erdélyi magyarság megerősítéséről.	175
Kisebb szakközlemények:	
A magvak csiraképességét. — Az állatok vérszegénysége világossághiány miatt.	175
Egyleti élet:	
Jegyzőkönyvek. — Meghívó.	175
Kormányintézkedések:	
Ingyenes védőoltások.	176
Vegyes közlemények.	176
Hirdetések.	

Bomladozó erkölcsök.

A látszólagos jólét, műveltség, vagyonsodás terjedése közepette, a gondolkodó elmék és elfogulatlanul ítélők egy hajdan nagyratörő társadalom szomorú aláhangnyattlását veszik észre. A férfias jellem és vasakarát a múlt emlékeiben él csupán. A mozgató erő ma a pénz és élvezetvágy, míg a közöny a közügyek iránt általános jelenség. A bűnesetek száma rohamosan nő, a fiatalokra esvén a bűnözők nagy része. Terjed az iszákosság. Színház és irodalom, szent tűzhely helyett méltelyterjesztő mocsárrá válik igen sok esetben. A gyermektelenség tovább harapózik, a materialista tanokat szabadosan hirdetik, a mindent tagadó kétely és pessimista világnézet emberroncsokat nevel.

Valóságos átokként súlyosodik reánk a társadalmi betegségek sokasága, az iszákosság, ebből kifolyólag az öröklődő elmebaj, tüdővész és görvélykór. A fiatal nemzedéket megrontá a ponográfia, a mely alattomosan átlépi házunk küszöbét és letelepszik tűzhelyeink mellé. Vagy nem átok-e az egygyermekrendszer, a materialista felfogás, mely mindenek a forrását az anyagban keresi, csupán érzékeinek él, kinevetve az áldozatkészséget, a hazafiságot, tagadja az erélyt és magát az Istent is.

Bizonyára nem alaptalan az aggodalom, mely ezek láttára a jobb lelkekben él s a jesüggedés közepette csak az ad erőt, ha visszatekintünk nemzetünk történelmi múltjára. Mennyi erőnek, mennyi ruganyosságnak kell lenni a magyarban, hogy ennyi mérhetlen csapással dacolva, leverelve, megalázva újra és újra talpra tudott állani, küzdve edződött, ha bilincseiben is, de izmosodott, a földet turva és mivelődött s diadalmaskodni tudott ármanys, erős ellenségein. Nem lehet, hogy végleg kiapadt volna a forrása ennyi erénynek. Nem lehet, hogy az idegenből ideplántált mérgek meghódoljunk. Nem lehet, hogy erőnket összeszedve vissza ne tudjuk verni azt a támadást, amelyet egy idegen, a magyar természettel merőben ellentétes szellem intéz ellenünk. De el-

bizakodnunk nem szabad, látva a káros irányzat terjedését, fogjunk fegyvert míg nem késő. Nézzünk szemébe a támadó ellenséggel, vizsgáljuk meg a bajt, melyet leküzdenünk kell. Legyőzött csak az, aki elhagyja a csatateret és gyáván, meghunyászkodva leteszi a fegyvert.

Az utolsó ötven esztendő alatt nemzet alig ment át olyan rohamos átalakulásban, mint a magyar. A beözönlő nyugati műveltséggel együtt azonban egy idegen szellem is beférközött. Kialakult egy osztály, melyet nem hevitének a régi évek és a mely új életfelfogást emelt uralomra. Lázás tülekedés és a földi javakért lekiacskolása minden tekintélynek, ez lett a gyakorlat. A rendőri statisztika ijesztő módon mutatja be a degenerált, erkölcsileg gyenge, ifju nemzedék korai elzülésének emelkedő számát.

A hivalkodó fényűzés irigységet kelt. Az igények fokozódása és a munkabérék emelkedése nem szüntette meg a munkás elégtelenségét. A szociálista sajtó terjeszti és ébren tartja a hitet, hogy nincs igazság, az erkölcs csak mese, a becsület előítélet, hajdan a vallás tanítása s a hit megnyugtatta a felzaklatott kedélyt, és megacélozta az akaratot. Ma kockára van léve mindez, mert hit nélkül olyan az ember, mint szomorufüz viharverte ága.

Nap-nap után találkozunk földhözragadt lelkekkel, akiknek egész gondolatvilága az élvezetszomj pillanatnyi csillapítására irányul. A csillagfény elhomályosul a tömegek lelkében. Nem egyesek, de az ország legfontosabb érdeke követeli, hogy megtanítsuk ezeket a tévelygőket a sötétségből feltekinteni az égbe, ahonnan évezredek óta jött a vigasztalás.

Egy híres francia író a modern társadalmi bajokért a demokráciát okolja, mely korlátolt elmékkel, azok durva kifejezéseivel, brutális mozdulataival átalakítja a finomabb társadalmat, vagy a részegségnek egy neme ez, amelyet a testben az alkohol, a lélekben a pornográfia teremt meg. Franciaország példája mutatja, hová jut egy nemzet, mely maga felett urrá engedi lenni ezt a veszedelmes

2743

A szabadalmazott

„JURENÁK” EKE

: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-kal többet szánt :
: cca 30%-kal kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák” szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

Vadrepce, mezei mustár és a szántóföldi gyomok nagyrészének u. m. vadborsó, vadbüköny, somkóro stb. irtására kitünően bevált a

„SINAPIN”

Hatásában sokszorosán felülmúlja az eddig használt 20%-os vasgálicoldatot, alkalmazása is olcsóbb és éppen hatékonysága miatt sokszor a termés megduplázásához is hozzájárul. Ára 15 korona 100 kilogrammonként. Kapható a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest V., Alkotmány-utca 31. szám.

irányzatot. Ha keresztény és magyar akar maradni nemzetünk, körömszakadtáig kell küzdenünk a betolakodott idegen szellem és világfelforgatás ellen, amely ha általánossá válik, több kárt tesz nemzetünkben, mint hajdan a tatár és a török.

Az a nem nagy csoport, mely a felvilágosodottság 'cégére' alatt dörög a militarizmus ellen, de szítja az osztályharcot, nem a nemzet érdekeiért küzd. A nyugtalanság és elégtelenség beteges tünete uralkodik közöttünk. Leküzdhetjük ennek a veszedelmes következményeit, ha egybekapcsoljuk a szociális munkát a hitélet erősítésével és ehhez erősítésképpen a magyar ismét hozzáfordul az ő régi hazafias erényeihez.

A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről.

Irta:

— és az E. G. K. március 28., 29., 30.-i szociális tanfolyamán előadta —

Jászberényi András,
gazdasági akadémiai tanár.

I.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület felhívására egy olyan feladatot vállaltam magamra, amely vállalkozásomat ha siker koronázza, népünk anyagi boldogulásának elősegítésében egy újabb lépéssel haladunk előre. Mig ugyanis a jelenig a kisgazdákkal való foglalkozásunk nagyrészt kimerült abban, hogy őket a tökétesebb talajművelésre trágyázásra, növényápolásra, az állatok okszerűbb takarmányozására, szóval a termelés technikájára oktattunk, eddig nagyon kis súlyt

helyezettünk arra, avagy legtöbb esetben teljesen mellőztük azt, hogy a kisgazdába beleoltsuk a mai gazdálkodás sikerének egyetlen titkát: minden gazdasági vállalkozás csakis reális számítások alapján történjék. Én már évek hosszú sora óta szomorúsággal tapasztalom, hogy a kisgazda egész gazdálkodása minden kalkuláció kizárásával, teljesen ötletszerűen történik, látom évről-évre azon veszteségeket, amelyek a kisgazdákat azért érik, mert üzleti érzékük egyáltalán nincsen s régen megállapítottam azon sajnos tény, hogy kisgazdáink előhaladását nem annyira az gátolja meg, hogy termelni nem tudnak, hanem inkább az vet gátat a vagyonsodásnak, hogy a kisgazda legtöbb vállalkozása nélkülözi a tervszerűséget.

A kisgazdát én legjobban a kiskereskedőhöz szeretem hasonlítani. Mindkettőnek van egy minimális tőkéje, melynek kamataiból és a saját munkájának díjából kell hogy éljen. A kiskereskedő, a midőn vállalkozásába kezd, számításot tesz s üzletét csakis azon esetben nyitja meg, ha befektetett tőkéjétől nagyobb kamatozást remél, mintha azt takarékpénztárba, értékpapírokba, avagy egyéb vállalatba fektetné. Emellett természetesen számításba veszi azon munka értékét is, melyet az üzletben ő maga, esetleg családja végez, továbbá a vállalkozói nyereséget is, úgy hogy az ő jövedelme egyrészt a befektetett tőke kamataiból, másrészt a munkadíjből, végül a vállalkozói nyereségből kell, hogy álljon. De a kereskedő nemesak a vállalat megnyitásakor, hanem az üzlet menete alatt is folyton számít. Azon cik-

keket, melyek iránt a kereslet gyenge, a melyek árusítása anyagi sikerrel nem jár, lassanként kiküszöböli; azon árukat pedig, amelyek kapósak, amelyek árusítása nagyobb anyagi haszonnal jár, mind nagyobb mértékben igyekszik árusítani. — Ilyen számításra alapuló vállalkozás mellett a kereskedő üzlete a legtöbb esetben virágzó is, s vis majoroktól eltekintve a szolid jól számító kiskereskedő válságba nem is igen juthat.

A kisgazda Magyarországon a gazdálkodást nem tekinti üzletnek. A szüleitől reámaradt ingatlant köteletségének tartja átvenni és megtartani, akár van kedve a mezőgazdasághoz, akár nincsen. Az öröklött földet olyannak tekinti, mint az uristen ajándékát, amely hozzá van láncolva, amelytől megszabadulnia lehetetlen. Arról, hogy a befektetett tőkének jól kell kamatozni, hogy a saját verejtékes munkájáért munkadíj jár, fogalma sincs. A kisgazda legtöbbször nem is tudja, hogy miként áll. Adóját kifizeti, ruháját megveszi s ha több pénz marad a zsebben, úgy vigabban él, ha pedig kevés marad, öszebbr huzza magát, vagy pedig kölcsönért fordul s miután az utóbbi eset hazánkban bizony gyakoribb, azért vannak tele bankjaink olyan váltókkal, melyekről annak gazdája soha nem gondolkozott azon, hogy a jövedelemből törleszthető lesz-e majd az, vagy pedig a tőkét magát fogja apasztani, esetleg teljesen megsemmisíteni.

Hogy az üzleti érzék mennyire hiányzik a gazdában, annak szomorú esetei napról-napra láthatók. Legmeggyőzőbb pél-

AZ „ERDÉLYI GAZDA” TARCAJA.

Egy kis babona.*

Irta:

Dr. Péter Béla.

gazd. ak. igazgató, egyetemi m. tanár.

Amióta az emberek élnek, azóta mindenféle sérüléseket és betegségeket szenvedtek, amelyek ellen enyhítő és gyógyító szereket igyekeztek keresni. Ezeket legtöbbször az őket körülvevő növényzetből vették, amelyeknek mindenféle varázserőt tulajdonítottak s e varázserőket igyekeztek a maguk részére hasznosítani. Így fejlődött ki a régi ősnépeknél a varázslásból a legrégebbi orvosi tudomány. Mig gondos asszonyok és könyörületes társak adták meg az első segítséget és könnyű esetekben ők végig kezelték a beteget, addig súlyosabb esetekben a törzs tapasztaltabb öregeit hívták segítségül, akik azután a kezelést átvették. Így lettek a törzs legtapsztaltabb egyénei csodaorvosokká és papokká, akikhez a nép nagy bizalommal fordult. Egyesek közülök nemesak élettölgyligán élvezték a legnagyobb tekintélyt, hanem haláluk után mint hatalmas szellemeket istenítették őket.

Az ókori népeknél ezért külön gyó-

gyító istenek szerepeltek a betegek gyógykezelése körül.

A középeurópai népeknél nem szerepelt külön gyógyító Isten s a kultúra alacsony fokán álló népeknél nem volt a gyógyászat egyes kasztok privilegiuma, hanem az összes öregek és a tapasztalat által bölcsesé vált társak gyakorolták azt, kivált *böles asszonyok*, akiknek különös csodacserőt tulajdonítottak.

«Ősmagyar néphiedelem — mondja *Hanusz István* — *lappang abban a föl-fogásban, melyet szívósan tart fönn fajunk zöme, kivált a fehérsnépe némely növényről, fáról. Az iraló, a javasasszony fontos személy volt mindenha. Fiatalkorában, úgy lehet, a szemével vert vagy gyógyított; mikor pedig a szeme ragyogása erővel vesztett, a növényvilágnak kellett előállania, eszközöket a kezéhez adnia, hogy a hatalma ne csorbuljon, mert az asszonysziv uralkodásra született, arra nyert tehetséget és talán még nagyobb vágyat.*»

«A jó növényvilág megengedi, hogy arra fölhasználják, a mi sikertelen volna, ha nem lakoznék a férfiszívben annyi hit a gyöngébb nem iránt, hogy meghajlik előtte, akár anya, akár feleség, akár leány legyen az, és bizik a növényi javas hatásokban, amelyek utját női rábeszélés egyengeti.»

Igy született meg az iratos fűvek és tisztos fák rendkívüli erejébe vetett hit.

Másrészt azonban úgy tartja a néphit, hogy fűbe, fába rejtette Isten az orvosságot.

Azt hitték, hogy minden különös alakú, színű vagy sajátágos fejlődésű növénynek valami speciális hatása van. Pl. a *páfrányról*, amely virágot nem hoz és magot nem érlel, azt hitték, hogy magját a csodatevésről híres Szentiváni éjjelen elhullatja, amely oly mélyre sülyed a földbe, hogy többé meg nem található. A szepesi szászok előtt nagy értékű volt a harasztmag, mert láthatatlanná teszi az embert, közkedveltséget szercz neki és nagy erőt kölcsönöz.

A sziklák hasadécai között növő világitó mohát aranyos esillogása miatt az ördögök aranyának vélték, amit úgy mint a legtöbb gyógyító nedvet is csak csoda utján lehet kiválasztani.

Mindenféle baj ellen használták a vérehulló fecskefüvel, (*chelidonium majus*) azt a nálunk mindenfelé közönséges tavaszi burjánt, amelyet arról lehet leghamarább megismerni, hogy ha letépjük, akkor sárga tejnedvet ad. E tejnedv annyira mérges, hogy vele bibireseket lehet leéltetni. Sárga tejnedvről azt hitték, hogy a sárgaságot gyógyítja s a középkor alchimistái főleg aranyesimálásra használták. Végül aranytartalmánál fogva egyuttal arra való is volt, hogy a bölcsek követ állítsák elő belőle, amelyről akkoriban azt hitték, hogy a birtoko-

* Részlet szerzőnek a kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság 1913 február 19.-iki estélyén tartott föl-olvasásából.

dája ennek az az ellenszenv, amivel a tagosítás iránt viseltetik. A multak visszaéléseit hozza fel érveink ellen a kisgazda, pedig nyilvánvaló s maga is jól tudja, hogy a visszaélések tagosításnál ma már oly minimálisak, hogy azon nagyszámu előnyökkel szemben, melyet az neki nyújt teljesen elenyésznek. A tagosításnak azon előnyeit, hogy földje egy tagban adatik ki, ott azt termelhet, ami neki legjobban beválik, hogy földjét inkább megközelítheti, lopások ellen sikeresebben védekezhet, azt a kisgazda egyáltalán nem veszi számba. A nagyobb jövedelem neki teljesen mellékes, ő kész nyomorogni, kész 30 darab vékony szalagföldön kinlódni, mert az Uristen szerinte így rendelte. Az üzleti érzék teljes hiányára vall midőn a kisgazda olyan gépeket vásárol, melyeket kihasználni nem tud s így arra ráfizet, de viszont nem vesz meg olyan gépet, mely a munkaköltséget tetemesen leszállítva, jövedelmet nyújtana neki. Amidőn jövedelmet nyújtó növények termelését nem karolja fel, viszont azonban azokat, melyek termelése haszonnal alig jár, a legnagyobb mértékben kiterjeszti, amidőn nagy városok közelében, hol a tej 20—30 fillérért eladható, kevés tejet adó magyar marhát tart s viszont a fogyasztó piactól távol, hol a tejet értékesíteni nem lehet, tudálékosságból piros marhát vásárol, amelyik ott jövedelmet nem ad s ennek hiányában rosszul takarmányozva hamar elpusztul.

Amidőn a kisgazda akkor biztosít, a mikor épületei már elhamvadtak, terméseit a jég tönkrevverte, amikor sajnálja a

pénzt az állatorvosért és gyógyszerekért, amikor belenyugszik, hogy 30 koronás tartozás fejében a perköltségekkel és foglalással 200 koronát fizessen ez mind meggyőző bizonyítéka, hogy a kisgazdának halvány sejtelve sincs arról, hogy az ő kis gazdasága egy üzleti vállalat s hogy azt éppen oly elvek szerint kell vezetni, mint az iparos, avagy a kereskedő az ő kis boltját vezeti. Mélyen tisztelt Uraim! Számtalan példát tudnék még felhozni arra, hogy a kisbirtokos milyen életbevágó hibákat követ el, de mellőznöm kell azok tárgyalását, mert az idő, mely rendelkezésemre áll, kizárja azok részletes tárgyalását. Különbösen is előadásomnak nem ez a célja. Inkább azt óhajtanám reális számítások alapján bizonyítani, hogy egyes elhibázott lénykedése milyen nagy kárt okozhat a gazdának s inkább arra szeretnék rámutatni, hogy az üzleti érzék felébresztése s az üzleti tudás kifejlesztése esetén a kis gazda jövedelmi mérlege mily nagy százalékkal javulna.

A kisgazda, mint említettem egy bizonyos tőkét fektet a vállalatába, amelytől kamatozást kell várnia. Emellett díjat érdemel a saját s esetleg családja munkájáért, továbbá megilleti a vállalkozói nyereség is s így összjövedelme $K + M + V$. Ha a birtok tulságos kicsiny, úgy, hogy abban egy családnak, sőt egy embernek sincs egész évre dolga, ez esetben az M nagyon alacsony, de ezt módjában van a gazdának azáltal emelni, hogy ő is családja is szabadidejükben idegen helyen vállalnak munkát s így emelik a M -ből be

folyó jövedelmet. A földnélküli munkás embernél, akinek összjövedelmét csak a M képezi, tehát jóval előnyösebb helyzete van a kisbirtokosnak, legyen annak fekvő vagyona bármily kevés is, mert hisz az ő M -jéhez hozzájárul még a K és a V is. Ebből önként következne, hogy a nem iszákos, nem tékozló, dolgos kisbirtokosnak folyton gyarapodni kellene s nem volna szabad egyetlen kisgazdának sem tönkremenni. Ezzel szemben mint mindennapi jelenséget tapasztalhatjuk, hogy a kisgazda nemcsak a V -t, de a K -t sem élvezheti, hanem sokszor a vállalat felemészti az M -et is, anélkül, hogy a vagyona egy fillérrel gyarapodnék, sőt igen gyakori az eset, hogy magát a tőkét kell részletekben eladogatni, hogy a család életét tengethesse. S ez nem azért van, mert a törpebirtokos igényesebb a napszámognál, hanem azért, mert az M -et a gazdaságba kell ölnie, míg a napszámos családjának fenntartására fordíthatja azt teljes összegében.

(Vége köv.)

A báznai sertés eredete és tenyésztése.

Irta és az erdélyrészi állatorvosok szakülésén előadta: Láng János, m. kir. állatorvos.

IV.

Szalámi gyárakban is előnyösen értékesíttetnek, Medgyesen, Szébenben, Szt. ágótán és a brassói szalámi gyárakban. A szalámi gyárak itt azóta alapítottak, mióta a báznai sertés már nagyobb elterjedést nyert és részükre a feldolgozni való sertésanyag ugy minőség, mint mennyiség tekintetében biztosítható volt. Nem

sának örök ifjúságot és megmérhetetlen gazdagságot ád, mert mind a négy elem meg van benne, a tűz, a víz, a levegő és a föld. Ezért hívták az alchimisták «égi adamánynak», «coeli donumnak». A chelidonium neve azonban a görög chelidon-ból származik, a mi annyit tesz, mint fecske. Ez a növény u. i. már az ókorban a néphitben szoros viszonyban állt a fecskével. A fecskék érkezésekor virágozik és az ő távozásukkor hervad.

Aristoteles, a természetrajz atyja (Kr. e. 348—322) aki a középkor tudósai előtt a legnagyobb tekintély volt, azt írja róla: «a fecskék megvakult fiaiknak visszaadták látó képességüket a fecskéfével; ezért lettek az emberek annak a gyógyhatására figyelmessé».

Aki embertársai előtt nagy tekintélyre akar szert tenni, az viselje a fecskéfé gyökerét amulett gyanánt. Aki valamely nehéz betegség kimenetele iránt érdeklődik, az felvilágosítást kap, ha ezt a növényt a beteg fejére teszi, ha a beteg akkor sír, akkor meggyógyul, de ha hangosan és csengő hangon énekel, akkor meg kell halnia.

Talacnaemontus az 1590-ben elhalt híres heidelbergi orvos az ő fűvészkönyvében, amelynek összeállításán 36 évig dolgozott, 30 olyan receptet közöl, amelyben a fecskéfé szerepel.

Ma is használja a nép hajtó hatásánál fogva és Oroszország felől rákbeteg-

ség elleni használata is kezd terjedni.

Még több csodát műveltek az *orbáncfüvel* (*Hypericum perforatum*) amely nálunk közönséges nyári burján a napsütötte helyeken. Ha az orbáncfü leveleit a nap felé fordítjuk, azok átlukasztottaknak látszanak, mert a levélben egyes olajmirigyek vannak, amelyek előtt nincs zöld festőanyag és ezért ezek a pontok áttetszők. Hogy ezt a monda mikép magyarázza, azt mindjárt meg látjuk. Virágai sárgák, de ha a bimbóit szétörzseljük, a nedve a levegőn megpirosodik. Ez a megpirosodás a német monda szerint a nyárfordulón *Odiu* pogány isten véréből lett, akit egy vadkan megszellt, míg a kereszténység ezt keresztelő Szt. János véréből származtatja. Németországba a «Johannisfeier» idején a házakat és templomokat díszítik vele, hogy test, lélek és vagyon kártól megóvassék. A régiek mindig magukkal hordták az orbáncfüvet, hogy sebesülés és elátkozás ellen védve legyenek. A megkinzott boszorkányokat orbáncfü- és bogáncsmagteával itatták, hogy valljanak és hogy az ördög szálljon ki belőlök. Ezért az ördög nagyon meglaragudott és el akarta pusztítani az orbáncfüvet. E végből sok túl készítettett magának és összeszurkálta az orbáncfü leveleit, de az nem hervadt el, a levelein azonban még ma is ott látszanak a lüszurások nyomai.

Ha azt akarjuk tudni, hogy a társa-

ságban nincs-e jelen valami boszorkánymester, akkor dugjunk az abrosz alá az orbáncfü gyökeréből egy darabot, úgy, hogy azt senki észre ne vegye. Ha van az asztalnál varázstudó, az azonnal rosszul lesz, úgy, hogy kimenni kénytelen. Az orbáncfü szerelmi varázsra is szolgál, hogyha az illető mellére tüzi, akkor azzal a személylyel találkozhatik, a kinek szerelmét el akarja nyerni. De a szerelmet el is űzheti vele az ember, ha az illetőnek cipőjébe vagy a ruhájába becsimpésszük az orbáncfüvet.

A mi népünk előtt is az a vélekedés az orbáncfüről, hogy megóvja a birtokosát boszorkányok és gonosz lelkek ellen, ha valaki Szt. Iván éjjelén szedte.

A *keresztes tarnics* (*entiana cruciata*) a «Szent László király füve» nevet viseli, mivel úgy beszélnek, hogy e király, idejében egész Magyarországon retentetes ragály dühöngött, ő pedig megnyerte imájával Istentől, hogy e kórvésznek gyógyítója azon növény legyen, a melyet felfelé lött nyíla estében eltalált; az pedig a keresztes tarnics volt, melylyel azután megszabadította alattvalóit a nyavalyától.

Zlinszky Aladár szerint a kunok kiveretése után fennmaradt nagy pestist a magyar nép ősi pogányistenei bosszujának tulajdonította és követelte a régi valláshoz való visszatérést. Szent László király azonban látomást nyert és így lötte fölfelé nyílat, mely a már akkor is ke-

gondolható pedig az, hogy a bázna sertés tenyésztés azért fejlődött ki ezen a vidéken, mert szalámi gyárak állítottak fel. A medgyesi Theischer-féle 1903, a medgyesi Theil-féle 1904. évben állított fel, a szentágotai pedig ezelőtt 6 évvel alapított; tehát már akkor, midőn ezen bázna sertésből származott husmennyiség biztosítva volt.

A bázna sertéssel részben elláttak ma már igen jelentékeny sertéshusforgasztással bíró városok: Arad, Temesvár, Kolozsvár, Nagyvárad, Torda, Gyulafehérvár, Petroszény, stb. a hová ezen sertés vasúti, kocsirakományként szállítatik. Nagyban szállítatik Budapestre. Jelentékeny külföldi forgalmat is biztosít, amennyiben 4—5 kocsirakomány szállítatik el egyedül Kis- és Nagyküllői vármegyékből. Leginkább a dícsőszentmártoni és medgyesi vasúti rakodó állomásokról évente kb. 10—12.000 darab bázna sertés kerül Bécs, St. Marx és Bécs-ujhely vásáraitra.

A bázna sertést így megismerve, láthatjuk, hogy ezen sertés az elterjedés helyén gyors fejlődése, szaporasága, igénytelensége és jó értékesítési viszonyai mellett a *kisgazdának valóságos kincse*, a melynek tenyésztésével és tartásával foglalkozva anyagi jólétet biztosít magának. Gyakran megfordulva és ott tartozkodva ezen bázna sertéstenyésztéssel foglalkozó vidéken, meggyőződtem, hogy a népnek legszegényebbje is vagyomban gyorsan gyarapodott; tekintve, hogy a nép és az ottani kisgazdák sertésből pénzelték leginkább. Bátran állítható tehát, hogy az anyagi téren előállott jólét a sertéstenyésztésnek és elsősorban a bázna sertés tenyésztésének volt köszönhető.

Ezek szerint nyilvánvaló, hogy ezen sertés tenyésztésével foglalkozni érdemes szükséges és hasznos.

A teendő már most a következőkből állana:

1. Szakszerű ellenőrzés mellett valamely állami gazdaságban bázna sertéstenyésztés felállítása szakértők közreműködésével összevásárolt kiváló tenyész

resztes fűnek» nevezett tarnicsot érte esteben s az hathatós javasszerűl vált be a pestisnyavalya ellen, a népet pedig megerősítette a keresztény vallásban.

A magyar azt a tarnicsot sebtisztítóul és ragályüzőül emlegeti, a tót áldott fűnek és a horvát vladislavska-nak hívja, de a hivatalos orvosi tudomány ezt a tarnicsot nem, hanem csak a havasi tarnicsokat használja gyógyításra.

Sokat ad a nép a *foghagyma* javas voltára. A palóc gyermek olyan sátorlepedő alatt születik, amelynek csücskeibe foghagyma gerezdeket kötöznek. Jó ez rontás ellen, úgy tartják. A székely meg azért hordja magával a zsebében, hogy a gonosz neki ne ártson. Kalotaszegen azt hasonló célból a beteg ágya alá teszik. A Szt.-György napján lett foghagymát jó beadni a tehénnek, mert akkor abban az esztendőben a tejéből köpült vaj sárga lesz. Boszniában is azt hiszik, hogy megóv a foghagyma a rossz lelkektől. *Bél Mátyás* régi írónk védelmébe vette a foghagymát *Tollius* könyvével szemben: «nem baj az — ugymond — hogy nem valami kellemes a szaga, mert jó orvosság csömör és méreg ellen».

A husvéti szentelt tormából minden göcseji palóc eszik, hogy kigyó ne men-

nyaggal, hogy ott tiszta vérben tenyésztve az elsőrendű tenyészanyag elegendő mennyiségben legyen, a községeknek rendelkezésre bocsájtható.

2. A bázna sertés tenyésztési kerületét a vármegyékben megállapítani, különösen ott, hol a nép előszeretettel foglalkozik annak tenyésztésével, akadályok legálább az erdélyi vármegyékben ne gördüljenek, hogy fokról-fokra elterjedést nyerjen és a legszigorubbán őriztessék ellen, hogy zug kanok ne tartassanak és köztenyésztésre csak kiváló tenyészetek és szakértő állatorvos közreműködésével vásároltassanak a községek részére.

3. Szükséges lenne legalább Erdélyben néhány sertéstenyésztési szövetkezet létesítése; melyeknek célja lenne kiváló sertésanyagnak ez úton való előállítás.

Ismertetésem befejezéseül még csak annyit vagyok bátor felemlíteni, hogyha az erdélyi vármegyékben a bázna sertés tenyésztésére suly helyeztetik, *ugy azon biztos reményben vagyok, hogy Magyarországnak sertésbehozatalra szüksége nem lesz.* Erdély épp úgy tudja pótolni a sertéshusszükségletét, mint ahogyan jelenleg romániai és szerbiai sertésekkel pótoltatik, egyben a husdrágulás enyhülésére lényeges befolyást fog gyakorolni és így amellet, hogy a tenyésztő is megtalálja számítását a gyorsan fejlődő, szapora sertésfajta tenyésztése körül, a fogyasztó közönség jut némi előnyökhöz.

* * *

Láng János kir. állatorvos érdekes tanulmánya sok tekintetben kiegészíti a bázna sertésről eddig közreadott ismeretéseket, s miután adatait közvetlenül a tenyésztőktől kapta, másrészt pedig évek óta folytatott megfigyelései nyomán alkalma volt a bázna sertést a legkülönbözőbb életviszonyok között megismerni: — bizonyos, hogy ez az ismertetés minden adatával együtt megbízható és pontos.

Nem lehet tehát kétségünk az iránt, hogy e keresztezésből származó tájfajta edzettségére, igénytelen voltára, szaporaságára, gyors fejlődésére és a termelés

jen a szájába, ha a mezőn alszik. A palóc szemében különösen iratos a *fodormenta*, a »szörnyen jó szagu fű, olyan, akinek a feődttü a tetejéig levelyi van». A *Szent Iván fűve* vagy *galaj* (tejsugorító, *Galium verum*) június 24-ének eme szerény külsejű sárga virágú, erős illatu növénye, nemcsak a magyar asszony előtt bűvös hatása, hanem hajdan már *Diána* is kedvelte volt. A mi románjaink pedig koszorut fonnak belőle és feldobják a háztetőre. Ha ott marad, az jó jel és a leány azon a nyáron férjhez megy, de ha a koszoru leesik a földre, akkor a leány meghal.

A *léstyánról* (*Levisticum*), ugy tartja a bukovinai esángólány, hogy bűverejével legényt szerez neki, hordja is magával szüntelen.

Hasonló hatása a *bazsalikom* vízzel való mosakodás is.

Amely háznál azonban *kaktusz* van, onnan leány nem megy férjhez. Így tartják Dumántul némely helyt.

Azt tartja a nép, hogy Szent György és Szent-Iván éjszakáján megszólal az iratos fű és elmondja, miről javas.

irányára nézve tényleg olyan, a melynek a tanulmányban leíratott. Saját tapasztalataim is e mellett bizonyítanak, de Dorner Béla is ilyeneknek jelzi őket. «A sertés Magyarországnak» című munkájában. Szerinte a bázna sertést «rendkívüli étkessége, gyors fejlődése és elég jó szaporasága miatt nagyon kedvelik, azon tulajdonsága pedig, hogy extensivabb tartás mellett is jól tenyészik s így a szegényebb paraszt osztálynál hiányosabb elhelyezés, egyszerűbb tartás és silányabb takarmányozás mellett is érvényesíti jó tulajdonságait, igen becsessé teszi». «Husra zsirra egyformán javul: kétszeri malacozást is elbir és malacozási átlaga 8—10 drb». A bázna sertésnek e jó tulajdonsága, Dorner adatai szerint (lásd «Az erdélyi százok mezőgazdasága» 166. lapján) nagy előnyre váltak a népnek, mikor a kisküküllői és nagyküüllői szőlőket a filoxera lónkre tette, mert ekkor a sertéstenyésztés felkarolása révén sok család menekedett meg a nyomortól és az Amerikába való kivándorlástól.

Ezek szerint a bázna sertés már évekkel ezelőtt döntő tényezőként szerepelt tenyészterületén a nép jólétének biztosítása körül és idusan meghálálta felkaroltatását. Több nagy szalámi gyár létesítését tette lehetővé és így maga teremtetette meg fogyasztásának, értékesítésének feltételeit, s ezek mellett minden reklám nélkül hódította meg a külföldre közvetítő piacokat és mint a tanulmány adatai mutatják tenyészkerülete is folyton nagyobbodik. Ennél meggyőzőbb bizonyítékot aztán nem is lehet kívánni a bázna sertés kiválóságára nézve.

Mégis évek óta várjuk, hogy mikor részesül ez a tájfajta megérdemelt támogatásban s mikor fordul a közfigyelem erre a kéznél fekvő hazai becses anyagra. Reméljük, hogy ez is majd csak elkövetkezik, mert lassankint a nagyhangon reklamirozott és nagy áldozatok árán importált idegen fajtákból egyszer mégis csak kifognak a nagy reménykedők.

A sertéstenyésztés körül nem igen vannak megoldatlan kérdések, mert az európai sertésfajták kivétel nélkül keresztezés útján létesültek. Ezeknek a fajtáknak pedig két főcsoportja van, t. i. a tulnyomólag zsirt és a tulnyomólag húst termelők csoportja.

Az első csoport legkiválóbb képviselője a mi mongolica sertésünk, mely páratlanul áll ugy alakra, mint edzettségre a zsirtermelő sertések között. E tekintetben tehát ninesen konkurrensünk és a szerb sertés kivételével a többi zsirsertések meg se közelítik a mienket.

Másként állunk azonban a hussertésekkel, noha a mi régi sertésfajtáink között szintén a hussertés volt többségben. A szalontai és a hegyi tuskés fajták minden változata tisztán hussertés volt és csak a bákonyi sertésben volt némi hajlandóság a zsir termelésre. Mi ennek dacára is hussertés nélkül maradtunk és az igények megváltozása rendjén idegen fajták felhasználásával törekedtünk hustermelő fajtákhoz jutni.

Senki sem vehetné szemünkre, hogy e tekintetben szűkmarkuak voltunk, mert ugyancsak hozzáálltunk az idegen sertésfajták importálásához.

Hazarészünkben a százok kísérleteztek ezekkel a fajtákkal először. Rendre hozattak meissenai, meklenburgi, berkshiri, yorkshiri és tamworth-okat, de eredményeket csak a yorkshiri és berkshiri-ek tenyésztése után értek el. Előbbi azokon a helyeken ahol tejszövetkezetek vannak és ezek melléktermékeivel, lefőltözött tejjel stb. etethetik, tiszta vérben

tenyésztik, az utóbbit pedig mint tudjuk, a bázna sertés előállítására használták.

Azt csak mellékesen említem, hogy Magyarországon területén már minden valamire való külföldi hussertéssel történő tenyésztési és keresztezési kísérletek, de ha az ilyen irányú kísérletek eredményt mérlegeljük, olyan kiváló eredményt mint amilyennel a bázna sertés előállítása, kiterjesztése járt, sehol sem találunk.

A mcissen, yorkshirei, meklenburgi, tamworth, normandi, linkolushirei, polsland chinai és a most divatos való croissant stb. idegen fajták importjaira kiadott milliók tehát elrepültek a nélkül, hogy figyelemre méltó nyomokat hagytak volna nálunk. Ezekkel a kísérletekkel, a mennyiben magán tenyésztők folytatják, igen nagy szolgálatot tesznek a hazai sertés tenyésztés ügyének, mert tisztazzák a divatos fajták értékét és megállapítják, hogy hazai viszonyaink között melyiknek vehetnénk hasznát. A köztenyésztés keretén belül azonban ilyen kísérleteknek nem volt, nincs és nem is lesz soha értelme, sem jogosultsága. A köztenyésztést irányítani, javítani lehet és szükséges is, de kísérleti célokra felhasználni nem volna szabad. Nálunk pedig az utóbbi években ez a kísérletezés nagy arányokat öltött és mondjuk ki őszintén, óriási nagy áldozatok mellett a közállományban felelősebbek nagy károsodást szenvedtek. A yorkshirei sertéssel javított és tájfajtává alakult lengyel sertések behozatalát még értjük, de a többi divatos fajtákkal való további kísérletezéseknek már alig lenne értelme. Ha tehát valóban az a cél, hogy az ország egyes vidékein a köztenyésztés hussertései előállítása felé tereltesse, akkor a felvidéken a javított lengyel sertés, az erdélyi részeken pedig az itt létesült és minden igénynek megfelelő bázna sertés terjesztését látnánk indokoltnak.

(Vége.)

IRODALMI SZEMLE.

Az erdélyi magyarság megerősítéséről.

Irtta és a Szolnok-Doboka vármegyei Gazdasági Egyesület 1912 december 15-iki vitáján előadta Sófaly Károly rethegi ref. lelkész, széki egyházmegyei esperes. Dés, 1913. — Ez a kis füzet azoknak a téli vitaesteknek a terméke, melyeket a Szolnok-Doboka vármegyei Gazdasági Egyesület szellemi életének fejlesztése céljából a gazdák közt tartott. Kétszer havonta tartott szokott. Az erdélyi társadalmat mind komolyabban foglalkoztatja a románság részéről fenyegető veszedelem s e füzet szerzője értékes tapasztalatok és megfigyelések alapján foglalkozik az erdélyi magyarság pusztulásának okairól s megerősítésének mikéntjével. Gyakorlati tapasztalatai és nagyfontosságú ügy iránt érdeklődők figyelmükre méltassák.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A magvak csiraképeségét a legjobban és a legegyszerűbben egy eszközöndő csirázatókísérlet által vizsgálhatjuk meg. E célból az illető magfajból 100 szemet kiválasztunk, azokat egy itatópapirossal befedett sima tányérra tesszük. az itatópapirost benedvesítjük és a szobában állni hagyjuk. Gondoskodnunk kell azonban, hogy a magvaknak mindig elegendő nedvességük legyen. 3-4 nap múlva megvizsgáljuk, hogy a 100 mag közül hány csirázott ki. Minél több, annál jobb. 8-10 nap múlva még egyszer utánaszörhatunk. Ily csirázókísérletet ajánlatos az 1912. évben aratott és vetőmagnak szánt magokkal rendezni. Ha a vetőmagnak nincsen elegendő csirázóereje, úgy annyival többet kell vetni, vagy még idején más vetőmagot beszerezni. P-a

+ Az állatok vérszegénysége világossághány miatt. Régi tapasztalat, hogy a sötétség az állatok zsírlakódását elősegíti, azért a homályt hívjuk segítségül hizlalásnál, ellenben hál tenyésztésről van szó és erős, egészséges, munkaképes, vagy tejelekeny haszonmarhát óhajtunk tenyészteni, ott a világosságról gondoskodjunk. Mert minél a növénynek a világosság hiánya elgyengülést, elsárgulást idéz elő, úgy az állatoknál is gyengeségre, vérszegénységre, sápadtságra vezet. Minél több világosságot nyújtunk az állatoknak, azok annál erősebbek lesznek s annál erőteljesebben fejlődnek a munkára (erőkifejtésre) vagy egyéb haszonra, p. o. tejelekre szánjuk őket. A homály és világosság jellemzésére a következő szavak szolgálnak: a homály az anyag lerakódását, a világosság az anyag körforgását mozdítja elő.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és állatkiállítási szakosztálya 1913. évi április hó 6-án tartott üléséről.

Elnökölt: dr. Jósika Gábor.

Előadott: Tokaji László.

Jegyzett: Török Bálint.

Jelen voltak: Lészai Ferenc, gróf Béli Kálmán, Szász István, Jakab László, Reich Albert, br. Huszár Pál, Sárossy Pál.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Jakab László és Szász István tagokat.

Titkár beterjeszti a pénztári hivatalnak a szakosztály vagyoni állapotáról szóló jelentését, amely szerint 6775.14 kor. bevétellel szemben volt 4219.57 kor. kiadás. Egyenleg 2555.57 kor., amely összeggel együtt, a szakosztály vagyona jelenleg 16.784.51 kor. Összege mintegy 28.000 koronát tesz ki. — Végrehajtó-bizottság a jelentést tudomásul veszi és elhatározza, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek, miszerint mondja ki, hogy a részvények beváltását beszünteti és ezt a részvényesekkel hivatalosan közli, köszönetét fejezve ki, hogy anyagi támoga-

lásukkal a szakosztály életrehívását és működését lehetővé tették.

Ugyanó a közgyűlésnek való ajánlás céljából, a szakosztály részéről, a végrehajtó-bizottságba ujonnan választandó tagokul a következő tagokat hozza javaslatba: Br. Bánffy Ernő, gr. Béli Kálmán, Dózsa Endre, Ferenczy Lajos, Gaál Elek, Gyárfás Endre, br. P. Horváth Kálmán, gr. Horváth T. Rudolf, br. Huszár Pál, gr. Lázár István, gr. Mikés Zsigmond, Sárossy Pál, Sperker Ferenc, Szász Ferenc, Szász István, Dr. Szentkirályi Ákos, Sztankovics János, Szvacina Géza, gr. Teleki Ádám, gr. Teleki Arctur, gr. Teleki Ferenc, gr. Teleki Géza, gr. Wass Béla, ifj. br. Wesselényi Miklós. — Helyesléssel elfogadják.

Elnök bemutatja a szakosztály új kiállítási területének tervrajzát, mit a szakosztály helyesléssel elfogad.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát tenyésztők Egyesületének 1913. évi április hó 6-án tartott rendes közgyűléséről.

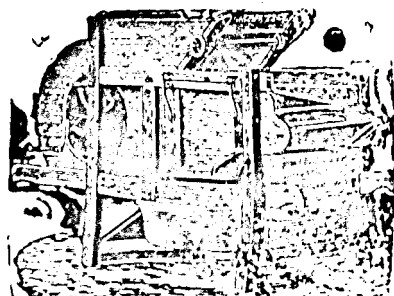
Elnökölt: báró Jósika Gábor.

Előadott: Török Bálint.

Jelen voltak: gróf Béli Kálmán, Lészai Ferenc, báró Petrichevich-Horváth Kálmán, Jakab László, Szász István, báró Huszár Pál, Tokaji László, Szász Ferenc, és Sárossy Pál.

Elnök a közgyűlést megnyitván kegyeletos szavakban emlékezik meg Gaál Gyula és Barra Mózes elhunyt rendes tagokról. A jegyzőkönyv hitelesítésére Szász István és Jakab László tagokat kéri fel.

Török Bálint beszámol az egyesület 1912. évi működéséről. Az 1912. évben az egyesület törzskönyveibe a törzskönyvelési bíráló-bizottság 151 drb. tehenet és 22 bikát vett fel. Így összesen törzskönyvelve van eddig 423 drb. állat, amelyek közül 363 drb. tehen, 60 drb. bika. Az év folyamán jóval több állatot jelentettek be az egyesületi tagok, az állandó esőzések miatt járhatatlanná vált utak miatt azonban a bizottság a szemléjét jobb időkre volt kénytelen elhalasztani. Az 1912. évben a törzskönyveit állatok jelzésére a szarvégetés helyett a krotáliával való jelzést vezette be az igazgató választmány, amely eljárás teljesen bevált. Működése során az egyesület egy éves tejlő versenyt rendezett Kolozsváron, a helybeli kisgazdák részére, amelyen a gazdák csak is törzskönyvelt, tisztavérű magyarfajta tehénekkel vehettek részt. A verseny jelzője is folyamatosan van, a bíráló tisztasága képezik. Bemutatja a tejlő verseny szabályzatát és az eddig rendezett tisztasági versenyek eredményeit. A verseny céljaira az igazgató választmány 600 koronát szavazott meg. A versenyt, a titkári hivatal irányítása mellett a kolozsvári állami vajmester ellenőrizte és

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Erdélyi Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen írjogyzókat kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

ellenőrzi jelenleg is. A versenyen részt vett kisgazdák között az elnökség Szász Ferenc és Jászberényi András: «Tejgazdaságtan» című munkáját díjtalanul kiadta. Egy tisztasági verseny eredményét a budapesti Társadalmi Múzeumnak megküldötte az igazgatóság kérésére. Az egyesület volt az első hazánkban, amely ily adatot szolgáltatott a múzeumnak.

A titkári hivatal több közvetített tenyészállatot az anyaországba és Erdélybe. Közvetítési díjából 80 korona folyt be a pénztárba. Míg az 1911. évben egyesületünknek a gazdasági felügyelőségek részére eladó törzskönyvelt bikákat nem állott módjában bejelenteni a tagoktól, addig az 1912. év december havában mintegy 26 drb. törzskönyvelt tenyészvikát jelentettek be eladásra a tagok, ami a felügyelőségekkel idejében közöltetett. Mozgalmat indított az egyesület a nép kezén levő tenyészanyag feljavítása és törzskönyvelése érdekében és e tárgyban a kormányhoz felterjesztést küldött stb. — Közgyűlés a jelentést helyeslő tudomásul vette.

Ugyanő felolvassa a pénztárnok, valamint a zárszámadás vizsgáló-bizottság jelentését, amely szerint a számadások 6900.93 kor. bevétel, 2380.93 kor. kiadás és így 4520 kor. pénztári maradvánnyal rendben találtattak. A 4520 kor. pénztári maradványból 4000 kor. elkölthetetlen alaptőkét képez. — Közgyűlés mindkét jelentést tudomásul vette és a szokásos felmentvényt megadta.

Ugyanő a következőkben terjeszti be az egyület 1913. évi költségvetését.

gazdáknak, ezért indítványozza, hogy az egyesület évenként rendezzen tenyészállat vásárokat és azokat hirdesse Romániában és Oroszországban is.

A költségelirányzatban e célra 500 kor. lévén felvéve — közgyűlés az indítványt a választmánynak kiadni határozta.

Több tárgy nem lévén, elnök a tagok megjelenéséért köszönetet mondva, a közgyűlést bezárja.

k. m. f.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és állatkiállítási szakosztálya Kolozsvárt 1913. évi április hó 20-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését az E. G. E. üléstermében, amelyre a szakosztály tagjait azzal a megjegyzéssel van szerencsénk meghívni, hogy miután a f. hó 6-ra összehívott közgyűlés a tagok részvétlensége miatt megtartható nem volt, e közgyűlés az alábbi tárgyak felett, a jelenlevő tagok számára való tekintet nélkül fog dönteni.

Kolozsvárt, 1913. április hó 7-én.

Az elnökség.

A közgyűlés tárgyai:

1. Jelentés a vagyon állapotáról, zárszámadás betérjesztése.
2. Az 1913. évi költségelirányzat megállapítása.
3. A végrehajtó-bizottság megválasztása

Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének 1913. évi költségelirányzattervezete.

	Bevétel.			Kiadás.		
	Elő-irányzat 1912-re	Bevétel 1912-ben	Elő-irányzat 1913-ra	Elő-irányzat 1912-re	Kiadás 1912-ben	Elő-irányzat 1913-ra
Pénzáári maradvány	1341.52	1341.52	520			
Alapítványi kamatokból	160	322.15	200	480	520	480
Tagdíjakból	300	25	500	240	240	000
Törzskönyvelési díjakból	500	651.06	500	300	109.99	150
Államsegély (1912. évi)	3000		3000	120	130	110
E. G. E. segélye	240	480	200	50	15	30
Alapítvány jutalék		400				
Nyomatvány megtérítés		80		400	114	200
		120		600		600
				400	90	310
				140	128.95	300
				500	405	500
				1000	717.06	1000
						500
				51	830.93	540
	5541.52	3300.93	4920	5541.5	3300.93	4920

Helyesléssel elfogadtatik.

Elnök, Józsa Samu körjegyző, nagypetrii lakost, mint évközben belépett új pártoló tagot bejelenti. — Tudomásul szolgál.

Szász Ferenc e. tag a mezőhegyesi magyarfajta bika és üsző árverésen elért magas átlagárakra hívja fel a közgyűlés figyelmét (bikáknál 3210 kor., üszöknél 707.50 kor.), amely magas árak előidézésében nagy részük volt az Oroszországból, a vásárlás céljából ez alkalomra eljött

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

Ingyenes védőoltások. A földmivelésügyi miniszter február 20-án kelt 12.287. sz. Körrrendeletében a következőkre hívta fel a törvényhatóságok első tisztviselőinek figyelmét: «A védőoltásoknak a kisgazdák között minél szélesebb körben való terjesztése érdekében az 1913. évi költségvetésbe újból 50.000 K. hitel engedélyeztetett. Ezt az összeget a folyó évben is csak a lépfene, sercegőszög és sertésorbánc ellenes védőoltások állami tá-

mogatására kívánom fordítani olyan módon, hogy azokban a községekben, ahol ezek a betegségek évről-évre elő szoktak fordulni és nagyobb veszteségeket okoznak s ahol a védőoltásokat a kisgazdák szegénységük, vagy nagymértékű községi pótladók miatt eddig egyáltalán nem, vagy alig vették igénybe, fel fogom hatalmazni az illető járási (városi) magyar királyi állatorvosokat arra, hogy a folyó év végéig, bármily időszakban, a tényleges szükséghez képest, a szegénysorsu kisgazdák állatait, azok kifejezett kívánságára az imént említett betegségek ellen a költségvetésben rendelkezésemre álló hitel keretén belül, az államkincstár terhére megrendelendő, tehát ingyenes ojtóanyagokkal beojthassák, sőt kivételes indokolt esetekben a rendelkezésemre álló összegből az ojtásnál közreműködő m. kir. állatorvos költségeit (állatorvosi munkadíj, fuvardíj, stb.) is fedezni szándékozom. — Minthogy a kisgazdák a múlt évben engedélyezett ingyenes védőoltásokat nem vették a kívánt mérvben igénybe, ennek elkerülhetése céljából felhívom, hogy alkalmas módon hívja fel a kisgazdák figyelmét a védőoltásokra, mint olyan eljárásra, melynek kellő időben és kellő módon való alkalmazásával igen kedvező eredmény érhető el és őket állataik elhullásától és így jelentékeny károsodásoktól megóvjaa. Világosítsa fel továbbá azoknak a községeknek szegénysorsu kisgazdáit, amely községek területén a lépfene, sercegőszög, vagy sertésorbánc gyakrabban elő szokott fordulni és több elhullást is okoz, hogy amennyiben az állami kedvezményt, t. i. az ingyen kiszolgáltató ojtóanyagot, esetleg az ojtási költségek megtérítését igénybe óhajtának venni, eziránti kérelmükkel forduljanak közvetlenül az illetékes járási, illetőleg városi m. kir. állatorvoshoz, aki, ha a védőoltásoknak az államkincstár terhére való alkalmazására már itten felhatalmazást nyert és ha a kisgazdák vagyoni helyzeténél fogva a kérelmet indokoltnak találja, a védőoltást azonnal fogantatosítani fogja, ilyen előzetes felhatalmazás hiányában pedig annak engedélyezése iránt hozzám azonnal javaslatot tesz. Megjegyzem, hogy a szóbanforgó felhatalmazást az ország egyes vidékeire nézve már a legközelebb meg fogom adni s amennyiben a költségvetésben erre a célra felvett 50.000 K megengedi, ilyen felhatalmazást indokolt eselben más vidékekre is kiterjesztem.»

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kitüntetés.** A király Szomjas Lajos dr. földmivelésügyi miniszteri tanácsosnak a közszolgálat terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a Ferencz József-rend középkeresztjét, valamint Pázmándy Géza földmivelésügyi miniszteriumi segédhivatali főigazgatónak nyugdíjazása alkalmából sok évi buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Kinevezés.** Serényi Béla gróf, földmivelésügyi miniszter a számvevőségek tisztiszemélyzetének létszámában Ambrus Kálmán számtanácsost főszámtanácsossá nevezte ki.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf
utóda
fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.
Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtaú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.
Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 2005

— **A romániai gazdák tanulmányútja.** Mint irtuk volt, a romániai gazdák 12 napos tanulmányútra készülnek Erdély és Magyarország mezőgazdaságának, állattenyésztésének, erdőmivvelésének és mezőgazdasági iparának tanulmányozása céljából. A román földmivvelésügyi kormány felkérésére az Erdélyi Gazdasági Egylet elkészítette a kiránduló társaság uti programját és azt még a múlt héten el is küldte Romániába. Az uti program szerint a társaság Predealnál jön be Erdélybe. Brassóban való meghálás után, Sepsi-szentgyörgy- és Gyergyószentmiklóson át, Palotaillvára megy, honnan a br. **Bánffy** család erdőgazdaságát és erdőüzem ipari telepét megtekintve, Szászrégenben való megpihenés után, Gernyeszegre, a gróf **Teleki**-féle uradalom és Radnóthra, az *erd. rom. kath. státus* uradalmának megtekintésére megy. Radnóthról Kolozsvárra indul a társaság, hol az *E. G. E.* székházát, gazd. akadémiát és a város nevezetességeit tekinti meg. Kolozsvárról kirándulást tesz a kolozsi állami ménésbirtokra, azután pedig Törökszentmiklóstra a gr. **Almássy**-féle uradalomba megy. Onnan pedig egyenesen fel Budapestre, hol a kalauzolás az *E. G. E.*-től az *O. M. G. E.* veszi át. A kirándulás 6. és 7. napját Budapesten töltik a gazdák és innen Tolnába mennek le egy pár szebb nyugati-fajta szarvasmarha tenyésztet meg szemlélni. Tolnából azután Szegedre, onnan pedig Mezőhegyesre megy a társaság az állami ménésgazdaság megtekintésére. Mezőhegyes után ismét az *E. G. E.* kalauzolása mellett következnek: Arad, Csála, Paulis-Baracka (Erdély-Hegyalja), majd Déva, Konca, hol a gr. **Teleki**-féle drassói uradalmat nézik meg, azután Nagyszében és végül Fogaras. A társaság május hó folyamán jön. Az *E. G. E.* szívesen látja a kirándulásra tagjait is. A tagok részvételi szándékukat a titkári hivatalhoz jelenthetik be (Kolozsvár, Attila-u. 10.). Vasuti kedvezmények engedélyezését az elnökség kérte a kereskedelemügyi miniszter urtól. Az állami uradalmakban a társaság mindenütt az állam vendége lesz, **Serényi** Béla gróf földmiv. min. engedélye folytán. A kirándulás, — vasutat és minden egyéb kiadást felszámítva — kb. 300 koronába kerül személyenként.

— **Vészharang Erdélyben.** Az *E. G. E.* birtokpolitikai akciója mind nagyobb és nagyobb hullámokat vet fel nemcsak az erdélyi, hanem az Erdélytől távolieső hazarészekben is. A Magyar Gazdaszövetség legutóbbi közgyűlésén gróf **Wass** Béla ismertette az *E. G. E.* birtokforgalmi statisztikájából **Tokaji** László által mutatványul két vármegyéből feldolgozott szomorú adatokat, «*Vészharang*» címen a «*Gazdaszövetség*» irt hosszabb cikket mult heti számában, legutóbb pedig **Buday** Barna irt a «*Köztelek*»-ben általános érdeklődést keltő, az erdélyi és székely bajokat tárgyaló vezércikket «*Vészharang Erdélyben*» címen. Örömmel látjuk, hogy sikerült végre abból a rettenetes letargiából felrázni nemcsak Erdélyt, hanem egész Magyarországot, amelyből eddig kiemzditani szinte lehetetlenség volt. Meg kell mozdulnia az egész országnak, hogy Erdély földjét a magyarság részére meg-

lehesse menteni, mert igaza van **Buday** Barnának, hogy míg ezelőtt 10 évvel a székely-kongresszus alkalmával csak a kivándorlókat kellett volna visszatéríteni és megmenteni, ma már a földet kell menteni gyorsan, amíg lehet. Köszönjük a «*Gazdaszövetség*», «*Köztelek*», «*Gazdasági Lapok*», valamint az egész szak- és napisajtónak a támogatását és hogy megkezdett munkánkat sikerrel véggezhesük, kérjük azt továbbra is, ép így kérjük a társ- és rokonegyesületek támogatását is.

— **Magyarfajta bika- és üszőárverés.** A mezőhegyesi ménésbirtok márciusban tartotta meg szokásos tavaszi tenyészállatárverését. Mint a magyarfajta szarvasmarha tenyésztésének hívei, örömmel adunk hírt azokról a magas átlagárakról, amelyeket az ideai árverésen elért a ménésbirtok. A magas átlagárak elérhetőseért a birtok vezetőségének kell elismeréssel adoznunk, hogy a szakszerűen irányított tenyésztel az ország határán kívüli állattenyésztők figyelmét is maga felé tudta fordítani. Az árverésen u. i. több külföldi tenyésztő is megjelent és többek között **Alexi Mesnanszky**, oroszországi birtokos igen szép számmal vásárolt magas árak mellett kiváló tenyészállatokat. Az árverésen a *bikák átlagára 3210 K* volt (a tavaly 3040 K), az *üszőké pedig 707-50 K* (a tavaly 579 K). Tenyészállat-vásárolnak Erdélyben évenként való rendezéséről az Erd. Jell. Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének vasárnapi közgyűlésén is volt szó **Szász** Ferenc indítványa kapcsán, amely kérdés megvitatás és elintézés végett az igazgató-választmányhoz tétetett át. A tenyészállat-export megteremtésének céljaira az egylet igazgató-választmánya a költségvetésbe 500 koronát irányzott elő és remélhető, hogy ez irányú akciója nem lesz sikertelen az egyesületnek sem.

— **Tudomásul.** Az alábbi publicitatio közlésére kértünk fel: «Az Erdélyi Gazdában a Tirolból importált borzderes tehének tenyésztesével elért eredményekről irt közleménye sok gazda érdeklődését keltette fel ezen fajta iránt, kik részint élőszóval, részint levélben fordultak felvilágosításokért hozzám. Miután a nagyszámu kérdezősködésekre válaszolni nem tudok, felkérem azon gazdatársakat, akik borzderes marhákat óhajtanak vásárolni, hogy erről engem határozott formában értesíteni sziveskedjenek s én módot fogok keresni arra, hogy kellő időben Kolozsvárt a beszerzés módjairól megbeszélést tartsunk. Kolozsvár, 1913 évi április 8-án **Jászberényi András** gazd. akad. tanár.

— **A benzin.** A benzinárak folytonos és indokolatlan emelése ellen az *E. G. E.* az év folyamán már felemelte tiltakozó szavát és a *G. E. O. Sz.*-nak is állit e tárgyban, felkérve, hogy a kormánytól a szükséges lépéseket tegye meg ez irányban. A *G. E. O. Sz.* az ügy szorosabb tanulmányozása után meg is tette a kezdeményező lépéseket. Mint olvassuk, most az ország motortulajdonosai is szervekednek és a benzin és nyersolaj árak további emelésének meggátlása céljából, küldöttségileg járultak a kereskedelmi miniszter elé. A küldöttségben mintegy 150 motortulajdonos vett részt. A miniszter

válaszában megígérte, hogy a panaszokat sürgősen és alaposan meg fogja vizsgálni. Nagyon rég elérkezett már az ideje annak, hogy a benzin kartelt valami uton módon megtörjék, mert garázdálkodásával ugy az ipart, mint a mezőgazdaságot súlyosan károsítja.

— **Bikavásár.** A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület, mint vármegyei mezőgazdasági bizottság március hó 31-én tartotta Csikszeredában XXV-ik évi bikavásárját. Felhajtattott a vásárra 63 drb. tenyészizagolványos és 5 drb. tenyészizagolvány nélküli, valamint a szomszédos Udvarhely és Háromszék vármegyékéből 18 drb. részint igazolványos, részint igazolvány nélküli bika, tehát összesen 86 drb. Az idegen vármegyékéből hajtott, valamint a járási mezőgazdasági bizottságok által tenyészizagolvánnyal el nem látott bikák közül a vármegye területéről felebbezés folytán felülvizsgálatra állitott bikák birálatát **Fejér Sándor** alispán, mint a vármegyei mezőgazdasági bizottság elnöke vezetése alatt **T. Nagy Imre**, **Révész Gyula**, **Vitályos György** és **Keresztes Antal** tagokból alakított bizottság **Kiss Ernő** kir. gazdasági felügyelővel intézte, ki a községek részére szükséges tenyész-bikák bevásárlását s azoknak kedvezményes áron való kiosztását eszközölte. Az idegen vármegyék területéről hajtott 18 drb. bika közül 9 drb., a felülvizsgálatra állitottak közül 1 drb., összesen 10 drb. minősített tenyészítésre alkalmasnak. A kir. gazdasági felügyelőség 22 község részére 30 drb. tenyészbikát vásárolt meg és osztott ki. A legdrágább bika 800 koronán, a legolcsóbb 350 koronán vásároltatott.

— **Országos gazdaggyűlés Kassán** Nagyszabásu meozgalom és szervezkedés előzi meg a Magyar Gazdaszövetség június 18-án, Kassán tartandó nagygyűlését. Az ország legtávolabbi falvaiból is tömegesen készül a földmivelő nép erre az ünnepies tüntetésre, mellyel az agrárius tábor hatalmas választ akar adni az osztrák gyáripari körök agrárvámvédelemellenes törekvéseire. A szövetség hivatalos lapja, a «*Gazdaszövetség*» becsületbeli köteletségévé teszi minden falunak, gazdakörnek és szövetkezetnek, hogy a gyűlésen, mely kiindulópontja lesz az új országos agrár szervezkedésnek, minél nagyobb küldöttséggel képviseltesse magát. A nagygyűlés helyi előkészületeit Kassán az «*Abaujtonamegyei Gazdasági Egyesület*» és annak tevékeny titkára, **Unger Arthur** végzi. A nagygyűlésen résztvevők számára kedvezményes vasuti jegyről gondoskodnak.

— **Gépbemutató.** Az *O. M. G. E.* a földmivvelésügyi miniszter ur anyagi támogatásával f. é. augusztus havában Pozsonymegyében Galántán báró **Kuffner Károly** uradalmában gépbemutatót rendez, a melyre ugy a belföldi, mint a külföldi falajmivelő gépek f. é. május hó 31-ig az *O. M. G. E.*-nél jelenthetők be. Mindennemű felvilágosítással ugyanott készséggel szolgálnak e tárgyban.

— **A XXXI. nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott** (Budapest—Bécsi vasuti fővonal) április utolsó szerdáján és május első csütörtökjén, azaz folyó hó 30-án és május

Kitüntetések:

Arad	Pécs
Budapest	Pancsova
Belgrád	Szófia
Berlin	Szeged
Budapest	Szatmár
Győr	Szabalka
Lovrin	Temesvár
Lugos	Tomessvár
Nagybecskerek	Veszprém
Nagyvárad	Wien
Pozsony	Zenta

Fajbaromfi!

Fajbaromfi!

Keltető tojások!
Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi gazdaságában
Nagybecskereken kaphatók Angliából hozatott telivér fajtisza, legelsőrendű hófehér Orpington, hófehér

Wiandotte (amerikai kítőnő téli tojók), Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plimut Rocks tyuktojások, valamint hófehér óriás pekingi kacsa tojások darabja **60 fillér.** 2914

Csomagolás ingyenes.

Hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.

Állami nagy aranyérem.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

2773 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Omega-láncok

a világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kut-szivattyuja, rendkívül sok vizet ad, kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és jó karban tarthatja. Árlap ingyen és bérmentve, Községi jegyzők honoráltnak.

BÁRDOS és BRACHFELD
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/6 szám.
2890

Eladó egy

legújabb szerkezetű kitűnő

„Record II“ vetőgép

14 soros

egészen használatlan állapotban

— csupán egy próba vetés után —
— a talaj túlkötöttsége miatt —

Kolozsvárt, 800 korona árban.

Cím: a kiadóhivataltól megtudható. 2917

A KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2904

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapirokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.

Dijmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

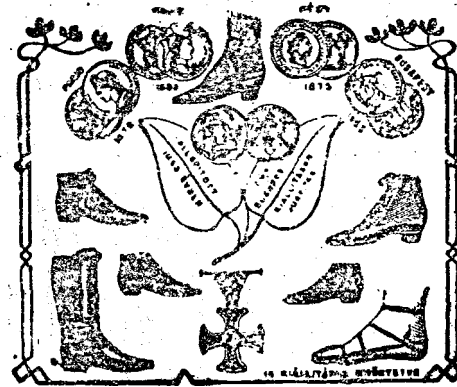
Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

1913-1225 szám.

Gabona eladási hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a felügyeletem alatt álló: marossolymosi (vasut állomás Déva), dezmeri, (v. á. Apahida) gerendkereszturi, (v. á. Marosludas) vagy Aranyosgyéres) alpestesi, (v. á. Déva) krasznahidvégi, (v. á. Sarmaság) alsófarkadini, (v. á. Hátszeg), folti (v. á. Szászváros) kincstári birtokon lévő és pedig:

1. A folti kincstári birtokon 200 q. őszi buza,
2. A marossolymosi kincstári birtokon 510 q. őszi buza.
3. A dezmeri kincstári birtokon 48 q. őszi buza.
4. A gerendkereszturi kincstári birtokon 164 q. őszi buza, 68 q. rozs és 100 q. tengeri.
5. Az alsófarkadini kincstári birtokon 370 q. őszi buza, 106 q. rozs.
6. Az alpestesi kincstári birtokon 266 q. őszi buza.
7. A krasznahidvégi kincstári birtokon 450 q. őszi buza,

a folyó évi május 8-án zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyaláson a legkedvezőbb ajánlattevőknek elfog adatni Venni szándékozók saját kezűleg aláírt és lepecsételt 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyeknek borítékára: „Ajánlatok a kincstári birtokok terményeire“ feljegyzendő, 5% bánatpénzzel ellátva 1913. május hó 8-ikán délelőtt 11 óráig, vagyis a tárgyalás megkezdéséig alulírott Telepítési felügyelőséghez (Bocskay-tér 19. szám Kolozsvár) nyujtsák be. Elkésett vagy távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Először a szóbeli árverés tartatik, melynek befejezése után a zárt ajánlatok azonnal felbontatnak.

Ajánlatok nemcsak az összes mennyiségre, hanem az egyes tételekre is tehetők. A termények minőségéért és mennyiségéért eladó szavatosságot nem vállal. A terményeket a legközelebbi vasuti rakodó állomásra eladó kincstár fogja elszállítani. Az ajánlatban kiteendő az is, hogy ajánlattevő a Telepítési felügyelőség által 1913. március hó 27-én 1225. sz. a. kiadott részletes árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

A részletes ár. feltételek kívánatra azonnal megküldetnek.

Kolozsvár, 1913. március 27-én.

M. kir. Telepítési Felügyelőség.

2916

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

Mütrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

Szőlőoltványokat,

amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőket, a legjobb bor és csemege fajtákban szolgál: 2904

RÓTH JÁNOS

lekencei szőlőoltvány telepe.

Ugyanaz átvesz legelőnyösebb árban új szőlőtelepítéseket és szolgál nagyobb vevőinek ezen szakbavágó utmutatásokkal.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Róth János, szőlőbirtokos,

Lekence (Besztercemegye.)

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a
 30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
 Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
 jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
 kiszolgálás. anyaktlesőző infézet. — Tessenek ajánlatot kérni.

2280

Egy teljesen új állapotban levő, 5 méter átmérőjű **Friedlaender-féle** szélmotor teljes felszereléssel, szivattyu és széltoronnyal
jutányos áron eladó.

Bővebb felvilágosítást ad levélbeli megkeresésre is:

Dr. Künnle Tivadar ügyvéd,
Sepsiszentgyörgyön.

2915

Hutter és Schrantz R.-T.

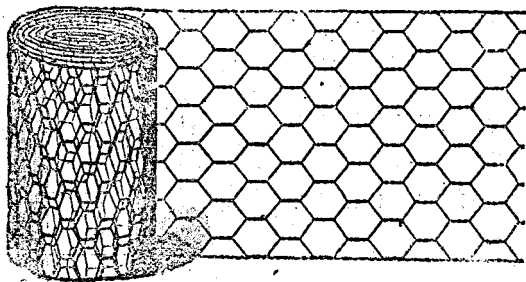
szitaáru- és nemezszeriparkok magyarországi telepe

BUDAPEST, X., Gyömrői-ut 8021.

Ajánlja

kész állapotban, tehát utólagosan **tűzhorganyozással ellátott** többször csavart **gépsodronyfonatait,**

Kitűnő horganyozás!

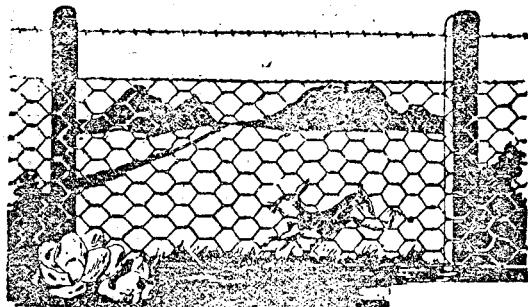

Olcsó árak!

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tüskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos áron. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. — Továbbá gyártanak:

2911

Kerítésrácsok

kapuk és ajtók

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyáron mellett.

Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

Hatása biztos!
Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgárak 2767 IV.
 BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Eladó angol telivér fedező mén,
 10 éves, sárga.
 Apja: Dictator,
 Anyja: Wild Norah.

Tudakozódni lehet tulajdonosnál:
Dr. Wesselényi István
Szilágy-Görcsön.

2893

Róth Testvérek
 medgyesi
Szőlőoltványtelepét

a t. c. közönség figyelmébe ajánljuk.

Mindenki, aki első osztályu, szép, peronosporamentes szőlőoltványokat megvenni szándékoszik, sziveskedjék árjegyzéket kérni.

2885